

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 177/2025-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou ROMŽA, s.r.o., Hrnčiarska 5, Košice, proti rozsudku Okresného súdu Košice II (v súčasnosti Mestský súd Košice) sp. zn. 8T/88/2014 z 10. januára 2022 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8To/74/2022 z 21. marca 2023 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 17. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. a), b), c) a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Košice II [v súčasnosti Mestský súd Košice (ďalej len „okresný súd“)] sp. zn. 8T/88/2014 z 10. januára 2022 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8To/74/2022 z 21. marca 2023 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Navrhuje napadnuté rozsudky zrušiť.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol napadnutým rozsudkom okresného súdu uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1 a ods. 4 písm. a) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 6 rokov, a na jeho výkon ho zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

3. Napadnutým rozsudkom krajského súdu bol napadnutý rozsudok okresného súdu zrušený vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a sťažovateľovi bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 5 rokov a sťažovateľ bol zaradený na jeho výkon do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že všeobecné súdy sa nevysporiadali so všetkými ním vznesenými námietkami a že napadnuté rozsudky nespĺňajú požiadavky týkajúce sa ich štruktúry, osobitne požiadavky vzťahujúce sa na štruktúru ich odôvodnenia. Ďalej poukázal na svedeckú výpoveď svedka [REDAKOVANÉ], ktorá bola hodnotená ako pravdivá, aj keď bola v rozpore s listinnými dôkazmi. Taktiež podľa jeho názoru existovali rozpory medzi výpoveďou svedkyne [REDAKOVANÉ] a závermi znaleckého posudku, ani tieto však neboli zo strany všeobecných súdov vysvetlené. Existovali aj ďalšie rozpory medzi svedeckými výpoveďami iných svedkov.

5. Pokiaľ ide o namietané porušenie práva na obhajobu, sťažovateľ tvrdí, že nebol zo strany okresného súdu upovedomený o možnej zmene právnej kvalifikácie, keď bol pôvodne spod obžaloby oslobodený a následne bez doplnenia dokazovania už bol uznaný za vinného.

6. Vo vzťahu k porušeniu práva na stíhanie zo zákonných dôvodov a zákonným spôsobom a práva na uloženie trestu výlučne na základe zákona sťažovateľ namieta, že zo skutkovej vety a odôvodnenia napadnutých rozsudkov nie je možné zistiť, akú konkrétnu povinnosť mal svojim konaním pri správe cudzieho majetku porušiť.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základných práv sťažovateľa podľa ústavy a jeho práv podľa dohovoru v trestnom konaní vedenom proti nemu, a to napadnutým rozsudkom okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

9. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

10. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť (IV. ÚS 115/07, I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

11. Z predložených dokumentov je zrejmé, že sťažovateľ mal možnosť podať proti napadnutému rozsudku okresného súdu a jeho postupu odvolanie, pričom túto možnosť aj využil a o ním podanom odvolaní bolo rozhodnuté napadnutým rozsudkom krajského súdu.

12. Túto časť ústavnej sťažnosti bolo preto potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

13. Sťažovateľ v tejto časti ústavnej sťažnosti namieta, že krajský súd ako súd odvolací nenapravil ním namietané pochybenia okresného súdu, a to vo vzťahu k nedostatočnému odôvodneniu, porušeniu jeho práva na obhajobu pre neupovedomenie o zmene právnej kvalifikácie, ako aj vo vzťahu ku skutočnosti, že z napadnutého rozsudku okresného súdu nebolo zrejmé, akú konkrétnu povinnosť mal pri správe cudzieho majetku porušiť.

14. Z okolností tejto veci podľa názoru ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ mohol tieto svoje námietky prednesené v ústavnej sťažnosti uplatniť v dovolaní podľa § 368 a nasl. Trestného poriadku, pričom najvyšší súd ako súd dovolací by v prípade, že by sa ukázali ako dôvodné, mohol vo veci sťažovateľ zjednať nápravu, ktorej sa sťažovateľ domáha priamo pred ústavným súdom.

15. V tejto súvislosti ústavný súd opätovne pripomína, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, že o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, teda spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií.

Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013, IV. ÚS 68/2020).

16. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je totiž založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje. Právomoc ústavného súdu je teda vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Jedinú výnimku z tohto pravidla predstavuje § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky nápravy, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré však sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti netvrdil, tým menej preukazoval.

17. Ústavná sťažnosť teda má byť podaná až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci, najmä všeobecných súdov. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci (IV. ÚS 68/2020, II. ÚS 559/2021, II. ÚS 514/2022, II. ÚS 156/2023, II. ÚS 26/2024, II. ÚS 80/2024).

18. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Inak povedané, prípustnou je ústavná sťažnosť nielen vtedy, ak sťažovateľ podal opravný prostriedok, ale tiež (a najmä), ak konanie pred všeobecnými súdmi už skončilo, a preto jeho výsledok môže byť preskúmaný ústavným súdom, a to výhradne z hľadiska ochrany ústavou zaručených základných práv a slobôd, ktoré neboli rešpektované ostatnými orgánmi verejnej moci. Pokiaľ právny predpis ustanovuje, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu deľby moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti

ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie (IV. ÚS 68/2020, II. ÚS 559/2021, II. ÚS 514/2022, II. ÚS 156/2023, II. ÚS 26/2024, II. ÚS 80/2024).

19. V nadväznosti na uvedené ústavný súd v okolnostiach tejto veci zdôrazňuje, že podľa súčasnej aplikačnej praxe [odvíjajúcej sa od jeho nálezu vo veci sp. zn. IV. ÚS 546/2020 z 23. februára 2021 a postupne osvojenú aj zo strany ďalších senátov ústavného súdu (I. ÚS 343/2022, I. ÚS 339/2022, II. ÚS 514/2022, II. ÚS 559/2021, III. ÚS 302/2022, IV. ÚS 15/2023, IV. ÚS 254/2022, II. ÚS 156/2023, I. ÚS 610/2023, II. ÚS 26/2024, II. ÚS 80/2024)] dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nezodpovedá právo na obhajobu len vo formulačnom rozsahu čl. 50 ods. 3 ústavy (primeraný čas na prípravu obhajoby a možnosť obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu), ale aj obhajobné práva v kontexte spravodlivého procesu podľa čl. 6 dohovoru, a teda aj v rozsahu čl. 46 ods. 1 ústavy.

20. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ dovolanie podľa § 368 a nasl. Trestného poriadku vo svojej trestnej veci nepodal.

21. Túto časť ústavnej sťažnosti bolo preto potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť.

22. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu